

• היכן מועיל תנאי, לדידן הספרדים?

1. מרן בשו"ע סי' רעט ס"ד פסק: "אם התנה מער"ש על נר זה שיטלטלנו משיכבה, **מותר** לטלטלו אחר שכבה". (הרמ"א שם חולק דלא מועיל תנאי).

ומשמע מלשון מרן שמותר לטלטלו לגמרי אפי' מחמה לצל, ולא רק לצורך גופו ומקומו.

2. ולפיכך פסק בילקוט יוסף שבת ב סימן שח סעיף ג בדיני מוקצה בכלי שמלאכתו לאיסור סעיף כג:

מנורת חשמל שכבתה בשבת ע"י שעון-שבת אוטומאט המכבה ומדליק את החשמל בשעות קבועות, אם רוצה להוריד את הכפתור כדי שהמנורה לא תידלק עם התחדשות זרם החשמל ע"י השעון, יכול לעשות כן ע"י **שיתנה מערב-שבת תנאי מפורש שיוכל להוריד את הכפתור לאחר שיכבה על-ידי השעון**.

3. ובהערות שם, הערה לג ביאר ע"פ השו"ע הנ"ל: ולפ"ז גם לגבי כפתור החשמל, אע"פ שהוא כלי שמלאכתו לאיסור, להדליק ולכבות, מ"מ ע"י **תנאי מער"ש**, יש **להתיר** ללחוץ עליו לאחר שכבה, כדי שלא ידלק שוב לאחר מכן. כיון שהיה ידוע שהוא עשוי להכבות...

ובסו"ד מסכם: שיש לסמוך על הפוסקים הסוברים שאין דין מוקצה במחובר, **בצירוף תנאי מער"ש**, שיוכל לסבב או ללחוץ על כפתור החשמל, לאחר שיכבה בשעה הקבועה, כדי שלא ידלק שוב לאחר מכן. ואז יהיה מותר לעשות כן לגרום מניעת הדלקת החשמל לאחר מכן בשעה הקבועה להדלקתו.

• האם מועיל תנאי בפעם אחת לכל השנה?

4. שם בהערות מביא להקת פוסקים בענין זה:

וכ"ה בתשובת מהר"א אבן טואה (סי' ז) הנ"ל, **דמהני תנאי אחד לכל השנה**, וסמך לזה ממה שאמרו בנדירים (כג ב) הרוצה שלא יתקיימו נדריו, יאמר בראש השנה: "כל נדרים שאני עתיד לידור בשנה זו, יהיו בטלים"...

ובסו"ד מסכם: **ותנאי אחד די לכל השנה**, וכמ"ש האחרונים.

5. ומ"מ בהלכות למעשה (סעיף כג) כתב:

ואף שתנאי אחד מועיל לכל השנה, טוב להתנות בכל ערב-שבת. ועדיף שיתנה בפיו בפירוש.

ואם שכח ולא התנה כלל, מותר לומר לגוי להוריד את הכפתור.

• **מדוע מועיל תנאי ב'כלי שמלאכתו לאיסור'** (בנר שכבה וכן בחשמל כנ"ל) **ואין מועיל תנאי ב'בסיס לדבר האסור'** (כגון: לטלטל את הפמוט (שהוא הבסיס) לאחר שנרות יכבו)?

6. משנה ברורה סימן רעט ס"ק יא:

משום דנר עשוי להכבות, משו"ה מהני ביה תנאי, אבל בשאר בסיס לדבר האסור, **אף לדעה ראשונה** (המתירה תנאי) **לא מהני תנאי** להתנות כשיסתלק הדבר איסור מן הבסיס שיהא מותר להשתמש.